

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Crèdits	1,04 de presencials (26 hores) 1,96 de no presencials (49 hores) 3 de totals (75 hores).
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2 (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Pedro Antonio Salvá Tomás psalva@uib.es	16:30	18:30	Dimecres	05/09/2016	31/07/2017	Despatx 51. Edifici Beatriu de Pinós

Contextualització

Sigues benvingut a l'assignatura "Coneixement del Medi Humà i la seva didàctica".

L'assignatura forma part dels estudis de Grau de Mestre, especialitat Educació Infantil. Els seus continguts teòrics i activitats programades tenen dos grans objectius:

- 1 Posar a l'abast dels alumnes els coneixements bàsics en Geografia que, a més de contribuir a la seva formació intel·lectual, permetran als futurs mestres conèixer eines i metodologies pròpies de la disciplina geogràfica que els seran útils en el coneixement del medi i en la presa de decisions per a l'elaboració de les unitats didàctiques.
- 2 Analitzar i treballar recursos didàctics per al coneixement del medi humà en educació infantil.

Requisits

Competències

Específiques

- * E1: Capacitat per analitzar els contextos soci-culturals i familiars actuals.
- * E2: Capacitat per analitzar des d'una perspectiva sistèmica i integradora la realitat.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

Genèriques

- * G1: Capacitat per fomentar la convivència i la resolució pacífica de conflictes creant contextos de benestar i tranquil·litat dins i fora de l'aula.
- * G2: Capacitat per mantenir una actitud ètica, compromesa amb la professió docent en el marc d'una ciutadania democràtica, responsable i solidària.
- * G3: Capacitat per promoure valors educatius en defensa de la igualtat entre gèneres i foment de la cultura de la pau.
- * G4: Capacitat en l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col·laboratiu.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

El contingut de l'assignatura s'ha estructurat en 4 blocs, que es desenvoluparan en les sessions de teoria i en els seminaris.

Continguts temàtics

BLOC 1. Territori i Societat. Conceptes de territori i societat en el currículum d'Educació Infantil

1. Característiques generals i finalitats.

2. Conceptes bàsic i continguts relacionats amb territori i societat. Aplicació de conceptes a l'educació infantil.

BLOC 2. L'anàlisi dels grups humans: Dinàmica, estructura i mobilitat espacial humana de les poblacions

1. Els canvis de la població en el temps.

1.1. Creixement absolut, dinàmica natural (analitzant la natalitat i la mortalitat) i estructura de la població (El valor didàctic de l'espai quotidià- Estudi de la llar, estructura per sexes i edat; el procés d'envelliment de la població).

1.2. La mobilitat espacial de la població (mobilitat habitual i migracions).

1.3. El mapa mundial del sofriment humà.

1.4. El futur de la població.

2. Com es produeix la representació espacial

3. Els mapes cognitius: característiques i funcions

BLOC 3. Territoris en transformació i els canvis de les seves activitats econòmiques

1. Pobles i ciutats i el procés d'urbanització. L'estructura interna de les ciutats i els pobles (estudi del carrer, estudi del poble, estudi de la ciutat). Els treballs dels sectors secundari i terciari.

L'ús d'itineraris

2. El món rural. Característiques, activitats i organització espacial.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

BLOC 4. Característiques generals del medi social i econòmic de les Illes Balears

1. Introducció icaracterístiques generals.
2. Les transformacions depoblació de les Balears
3. Els espais urbans i el món rural a les Illes.
4. El turisme i les seves conseqüències.

Metodologia docent

Les activitats presencials que es duran a terme per al desenvolupament dels continguts de l'assignatura s'agruparan en dues modalitats:

- 1) Classes teòriques
- 2) Seminaris

Les activitats no presencials que duran a terme els alumnes de forma autònoma, es dedicaran a:

- 1) Estudi dels continguts teòrics.
- 2) La redacció d'informes i la preparació de la seva presentació en classe (Seminari)
- 3) La redacció d'un treball original o unitat didàctica.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes teòriques	Grup gran (G)	Les activitats presencials que es duran a terme es desenvoluparan amb el suport d'eines de comunicació com PowerPoint, Vídeos, navegació per internet, anàlisi de documents, notícies, etc. L'assistència i participació dels alumnes en les clsses teòriques serà objecte de valoració.	14
Seminaris i tallers	Seminari	Grup mitjà (M)	Es desenvoluparan dos seminaris de 4 hores de durada cadascun on es desenvoluparan activitats que permetin posar en pràctica distintes tècniques d'anàlisi, així com que ajudin a la correcta interpretació de conceptes bàsics de la disciplina geogràfica susceptibles a ser iniciats en l'etapa infantil. Un dels seminaris podrà incloure una sortida de camp d'una duració aproximada de 4 hores. En aquest cas, si es desenvolupa l'esmentada sortida de camp, el professor donarà les indicacions oportunes per realitzar la sortida (documentació i material necessari). En el cas de no fer la sortida, aquesta activitat serà substituïda per altres pràctiques d'aula. De la sortida o de les pràctiques d'aula s'haurà de presentar de manera individual o en grup (màxim de 4 persones) una memòria del seminari realitzat. <i>En el segon seminari:</i> - Els alumnes, individualment i/o en grup (màxim de 4 persones), exposaran les memòries realitzades. Tots els	8

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			alumnes han de participar en la discussió dels treballs presentats. L'assistència i participació del alumne en les classes pràctiques serà objecte de valoració.	
Avaluació	Examens parcials de contingut teòrics. Prova de respostes de tipus test	Grup gran (G)	Avaluació dels coneixements teòrics adquirits. Es realitzaran dues proves parcials objectives escrites de tipus test. Tindrán caràcter eliminador de la part superada. Els alumnes hauran d'assolir una nota mínima de 5 sobre 10 a cadascun dels parcials perquè faci mitjana amb la resta de qualificacions. Aquest apartat representarà el 50% de la qualificació final. En cas de no assolir aquesta nota mínima els alumnes podran examinar-se novament de la part corresponent en el període d'avaluació complementària.	4

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi i preparació dels blocs temàtics	Els alumnes prepararan els continguts del temari explicat en classe, així com el material didàctic complementari que indiqui el professor. Aquesta memòria o informe s'ha de presentar en el seminari i entregar al professor a través de la bustia de Campus Extens. Tindrà un valor del 15% de l'assignatura.	15
Estudi i treball autònom individual o en grup	Informes o memòria dels seminaris	S'haurà de presentar individualment o en grup un informe de la sortida o seminaris que es realitzin conforme a les orientacions del professor.	15
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball de l'assignatura	Els alumnes prepararan, individualment i/o en grup (màxim de 4 persones), un treball original o unitat didàctica, sobre qualsevol dels temes de l'assignatura. Aquest treball serà entregat al professor a través de la bustia de Campus Extens.	19

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Les activitats presencials que es duren a terme es desenvoluparan amb el suport d'eines de comunicació com PowerPoint; Vídeos, navegació per internet, anàlisi de documents, notícies, etc. L'assistència i participació dels alumnes en les classes teòriques serà objecte de valoració.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: * La regularitat en l'assistència * Actitud participativa * Puntualitat
Percentatge de la qualificació final: 6%	

Seminari

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Es desenvoluparan dos seminaris de 4 hores de durada cadascun on es desenvoluparan activitats que permetin posar en pràctica distintes tècniques d'anàlisi, així com que ajudin a la correcta interpretació de conceptes bàsics de la disciplina geogràfica susceptibles a ser iniciats en l'etapa infantil. Un dels seminaris podrà incloure una sortida de camp d'una duració aproximada de 4 hores. En aquest cas, si es desenvolupa l'esmentada sortida de camp, el professor donarà les indicacions oportunes per realitzar la sortida (documentació i material necessari). En el cas de no fer la sortida, aquesta activitat serà substituïda per altres pràctiques d'aula. De la sortida o de les pràctiques d'aula s'haurà de presentar de manera individual o en grup (màxim de 4 persones) una memòria del seminari realitzat. En el segon seminari: - Els alumnes, individualment i/o en grup (màxim de 4 persones), exposaran les memòries realitzades. Tots els alumnes han de participar en la discussió dels treballs presentats. L'assistència i participació del alumne en les classes pràctiques serà objecte de valoració.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: * Interès en les activitats desenvolupades. Actitud participativa * Puntualitat * Presentació exercicis realitzats * Aportacions personals als debats
Percentatge de la qualificació final: 4%	

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

Examins parcials de contingut teòrics. Prova de respostes de tipus test

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Avaluació dels coneixements teòrics adquirits. Es realitzaran dues proves parcials objectives escrites de tipus test. Tendrán caràcter eliminatori de la part superada. Els alumnes hauran d'assolir una nota mínima de 5 sobre 10 a cadascun dels parcials perquè faci mitjana amb la resta de qualificacions. Aquest apartat representarà el 50% de la qualificació final. En cas de no assolir aquesta nota mínima els alumnes podran examinar-se novament de la part corresponent en el període d'avaluació complementària.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: Els continguts teòrics de l'assignatura seran avaluats a través de 2 proves objectives de tipus test. Per aprovar aquesta part i perquè es pugui sumar al pés de l'avaluació de les rretants parts de l'assignatura s'hand'aprovar cada una de les dues proves parcials amb una puntuació mínima de 5 sobre 10. Cada prova parcial consistirà en 20 preguntes amb 4 respostes alternatives de les quals sols unaserà la correcte. Per cada resposta incorrecta es restarà 0,25 d'una correcte. La correcció d'aquestes proves farà a través de lectora demarques òptiques. Aquestes proves són de caràcter eliminatori de la part de la matèria superada. L'alumne que no hagi superat alguna de les proves parcials tindrà, tant en el període complementari com a l'extraordinari, l'opció de realitzar un examen de recuperació de la matèria no superada.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Informes o memòria dels seminaris

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	S'haurà de presentar individualment o en grup un informe de la sortida o seminaris que es realitzin conforme a les orientacions del professor.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: La capacitat de comprensió. La correcció en l'expressió escrita. La qualitat de l'exposició oral. La qualitat visual i estructural del text presentat. La capacitat de transmetre els continguts de forma sintètica i dinàmica. La capacitat de captar arguments fonamentals i la seva relació amb l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

Treball de l'assignatura

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Els alumnes prepararan, individualment i/o en grup (màximde 4 persones), un treball original o unitat didàctica, sobre qualsevol dels temes de l'assignatura. Aquest treball serà entregat al professor a través de la bustia de Campus Extens.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: * La capacitat de desenvolupar correctament un tema o unitat didàctica relacionada amb el contingut de l'assignatura. * La capacitat de presentar el treball de forma resumida i dinàmica. * La capacitat de concreció, la claretat i la profunditat de les reflexions sobre la temàtica analitzada. * La correcció en l'expressió escrita * La correcció ortogràfica. * Les estratègies d'adequació del treball susceptibles a ser utilitzades en l'etapa d'educació infantil. * Conclusions clares.

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En aquest apartat s'inclou una selecció bibliogràfica i documentació que pretén abastar tots els temes tractats al programa..

La bibliografia bàsica s'ha dividit en dos blocs. El primer (A) recull quatre manuals clàssics de la Didàctica de la geografia o ciències socials que es complementen entre si encara que només dos, el d'Aranda Hernando i el de Rivero Gracia, tracta monogràficament l'educació infantil.

El segon bloc (B) recull tres manuals de Geografia Humana que permeten introduir-se en els temes clau d'aquesta disciplina des de diversos angles. El de Pallarès i Tulla és molt didàctic per la seva presentació i tractament dels temes. El de Zàrate i Rubio és molt complet però més clàssic. El de Romero, més actual, es troba en sintonia amb els nous enfocaments de la geografia, més humanista i social.

En la bibliografia complementària s'han organitzat, així mateix, dos blocs: El primer bloc (A) aglutina una sèrie d'articles relacionats amb les temàtiques tractades en aquesta assignatura, la majoria d'ells estudis de casos que poden servir d'exemple i referència per ampliar els temes.

El segon bloc (B) Recull un bon nombre de treballs sobre els diferents temes aplicats a les Illes Balears. Pensem que resultarà especialment útil per al coneixement de la nostra realitat geogràfica.

En l'apartat **Altres recursos**, s'inclouen en primer lloc (Bloc A) alguns recursos didàctics dissenyats per a l'etapa infantil. Alguns dells són jocs interactius per ordinador. En segon lloc bloc (B) dues fonts estadístiques que ens serviran per a les nostres pròpies investigacions a partir de dades econòmiques i demogràfiques contrastades.

Bibliografia bàsica

A) DIDÀCTICA DE LA GEOGRAFIA

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

- * ARANDA HERNANDO, A.M. (2003): *Didáctica del conocimiento del medio social y cultural en educación infantil*. Síntesis, Madrid.
- * BALE, J. (1989): *Didáctica de la geografía en la escuela primaria*. Morata, MEC; Madrid.
- * BALLESTER VALLOTI, A. (1999): *La didáctica de la Geografía*. Ediciones Documenta Balear, Palma.
- * SOUTO GONZÁLEZ, X.M. (1998): *Didáctica de la Geografía. Problemas sociales y conocimiento del medio*. Ed. del Serbal, Barcelona.
- * RIVERO GRACIA, M.A. (2011): *Didáctica de las Ciencias Sociales para la educación infantil*. Mira Editores, Madrid.
- * Varios autores (1996): *Métodos y técnicas de la didáctica de la Geografía*. Ed. Iber, Barcelona.

B) GEOGRAFIA HUMANA

- * PALLARÈS, M.; TULLA, A.F. (1999): *Geografía General*. Edicions de la Universitat Oberta d Catalunya, Barcelona.
- * ROMERO, J. (Coord.) (2008): *Geografía Humana. Procesos, riesgos e incertidumbres en un mundo globalizado*. Ariel, Barcelona.
- * ZÁRATE, M.A.; RUBIO, B. (2009): *Geografía Humana: Sociedad, economía y territorio*. Editorial Universidad Ramón Areces, Madrid.

C) ATLES

- * SALVÀ TOMÀS, P. (Coord.) (1995): *Atles de les Illes Balears*. Govern Balear. Conselleria de Cultura, Educació i Esports.

Bibliografia complementària

A) TEMÀTICA

- * BENITO DEL POZO, P. (2004): "Discursos, propuestas y acciones sobre la ciudad posindustrial". En: *Anales de Geografía*, nº 24, pág: 9-29.
- * CEBRIAN ABELLÁN, F. (2007): "Ciudades con límites y ciudades sin límites. Manifestaciones de la ciudad difusa en Castilla-La Mancha". En *Boletín AGE*, nº 43, pág: 221-240.
- * *Condiciones de vida y posición social de las mujeres en el medio rural*. (2010): Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino. Gobierno de España. Madrid. <http://www.besana.es/web/documentacion/201103/condiciones-de-vida-y-posicion-social-de-las-mujeres-en-el-medio-rural>
- * FERIA, J.M.; ALBERTOS, J.M. (2010): *La ciudad metropolitana en España: Procesos urbanos en los inicios del siglo XX*. Civitas; Thomson Reuters, Pamplona.
- * FERRER RELAGES, M. (1992): *Los sistemas urbanos*. Síntesis. Madrid.
- * GARCIA BALLESTEROS, A. (1995): *Geografía urbana. La ciudad objeto de estudio pluridisciplinar*. Oikos.Tau. Barcelona.
- * GARCÍA RAMÓN, M.D. (1995): *Geografía Rural*. Ed. Síntesis. Madrid.
- * GARCÍA, J.P.; GUTIÉRREZ, J. (2007): "La ciudad dispersa: cambios recientes en los espacios residenciales de la Comunidad de Madrid" En: *Anales de Geografía*, Vol. 27, nº 1, pág: 45-67. <http://revistas.ucm.es/ghi/02119803/articulos/AGUC0707110045A.PDF>
- * GARCÍA MARIN, R. (2008): "La mujer en el sector agrario de la región de Murcia (España). En: *Scripta Nova*, Vol XII, nº 270.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

- * MARTÍNEZ ARROYO, F. (2008). "La política de desarrollo rural en el periodo 2007-2013". En: Presupuesto y Gasto Público, n.5, pág: 143-156.
- * MÉNDEZ, R.; et als (2006): "Metamorfosis industrial de las grandes ciudades y nuevas estrategias de revitalización: el ejemplo de Madrid". En: *Boletín AGE*, nº 42, pág: 7-29.
- * MIGUEIZ, H.; AÑÓ, C. "Almería: el final de la gran cosecha". En *Revista Integral* nº. 272. <http://www.terra.org/html/s/econoticia/reportajes/senalmeria1.html>
- * PANIAGUA MAZORRA, A.; HOGGART, K. (2002) "Lo rural ¿Hechos, discursos o representaciones?. Una perspectiva geográfica de un debate clásico". En: *ICE*, nº 803, pág: 61-71.
- * PUYOL, R. (Ed.) (1997): *Dinámica de la población en España. Cambios demográficos en el último cuarto del siglo XX*. Síntesis. Madrid.
- * SARRIS, A. (2002): "El impacto de la globalización sobre la pobreza rural". En: *ICE*, nº 803, pág: 9-22.
- * Varios autores (2004): *Lo urbano en 20 autores contemporáneos*. ETSAB, Barcelona.
- * VINUESA, J. (Coord.) (1997): *Demografía. Análisis y Proyecciones*. Síntesis. Madrid.

B) BALEARS

- * ARTIGUES, A. (2006): "Introducció a la geografia urbana de les Illes Balears". *VIII Coloquio y Jornadas de Campo Geografia Urbana*. IBATUR, Palma.
- * BENÍTEZ, J.; RIPOLL, A.; SERRA, S. (1994): *Turisme, Societat i Economia a les Illes Balears*. Documenta Balear. Palma.
- * BINIMELIS SEBASTIAN, J. (1999): "Colonització urbana, mutació als usos del sòl i "hobby agricultura" a l'illa de Mallorca". En: *Professor Vilà Valentí: el seu mestratge en la geografia universitària*, Universitat de Barcelona, Barcelona. pág: 801-814.
- * BINIMELIS SEBASTIAN, J. (2004): "Hacia una agricultura alternativa?. El desarrollo de la agricultura ecológica en el marco de la transición postproductivista". En: *Geographicalia*, nº 45, pág: 21-38.
- * BINIMELIS SEBASTIAN, J. (2006): "La difusió residencial a l'espai rural de l'illa de Mallorca a la dècada dels noranta. Noves aportacions per a una correcta interpretació de l'anomenat "Tercer boom" turístic". En: *Scripta Nova*, Vol 225.
- * BINIMELIS, J.; ORDINAS, A. (2008): "El turismo rural y las actividades de recreación como solución a los problemas de la agricultura en las Islas Baleares". En: *Destinos turísticos: viejos problemas ¿nuevas soluciones?*. X Coloquio del Turismo, Ocio y recreación. AGE, pág 473-480.
- * CAPÓ RIUDAVETS, C. (2006): *Fets històrics i anècdotes del passat de Menorca*. Documenta Balear, Palma.
- * CIRER COSTA, J.C. (2002). *L'economia d'Eivissa i Formentera en el S.XX*. Documenta Balear. Palma.
- * DUBÓN PETRUS, M.L.L. (1992) "El moviment migratori a Menorca des de l'inici de l'etapa turística". *Jornades sobre conservació i desenvolupament a Menorca*. pág. 43-46. UNESCO, Menorca.
- * FEBRER TORRES, J. (2005): *Imatges i realitats de la immigració a Menorca: estudi etnogràfic sobre els nous menorquins*. Consell Insular de Menorca. Maó.
- * FERRÀ I MARTORELL, M. (2003). *Palma a Peu. Ciutat passa a passa*. Miquel Font, Ed. Palma.
- * FERRER VIDAL, MA- (Coord.) "Els industrials i la indústria a Santa Maria del Camí". *VI Jornades d'Estudis Locals*. Ajuntament Santa Maria del Camí.
- * FULLANA COLL, A. (2005): "Evolución de la población de Menorca a finales del SXX. Incidencia de a actividad turística en su desarrollo". En *Cuadernos Geográficos*, nº 36, pág. 307-317. <http://www.ugr.es/~cuadgeo/docs/articulos/036/036-018.pdf>
- * HERRANZ, A.; MUNTANER, A. (2005): *Santa Catalina, imatges d'ahir*. Miquel Font ed., Palma.
- * JANER MANILA, G. (Dir.) (1992): *Calendari de festes de les Illes Balears i Pitiüses*. Ed. Alta Fulla, Fundació Serveis de Cultura Popular.
- * JOAN I MARÍ, B. (1999): *Canvi demogràfic i substitució lingüística a les illes Pitiüses*. En Territoris, nº 2, pág: 103-113. <http://ibdigital.uib.es/greenstone/collect/territorisVolums/index/assoc/HASH015f.dir/doc.pdf>.
- * *La casa pagesa. Geografia Humana*, GEN-GOB, Eivissa. <http://www.gengob.org/edudocs/ea2005q1.pdf>
- * LLOP, J.C. (1990): *Palma, imatges d'ahir*. Miquel Font ed., Palma

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

- * LLUCH I DUBON, F.D. (1997): *Geografia de les Illes Balears* Lleonard Muntaner Ed., Palma.
- * MARQUÉS I MARROQUÍ, M. (2009): *La dona en la indústria menorquina, SXIX-XX*. Documenta Balear, Palma.
- * MÁS FORNÉS, A. (2011): *Porcés d'evolució urbana de la vila de Santa Margalida*. Ajuntament de Santa Margalida. Santa Margalida.http://www.ajsantamargalida.net/imgdb/archivo_doc197896.pdf.
- * MASCARÓ PASARIUS, J. (Coord.) (1985): *Geografia e historia de Menorca*.
- * MÉNDEZ, T. (1999): "Economía del turismo en Eivissa y Formentera". En *Territoris*, nº 2, pág: 131-156.<http://ibdigital.uib.es/greenstone/collect/territorisVolums/index/assoc/HASH015f.dir/doc.pdf>
- * MULET, T.; VALERO, G. (1999) *La vila de Sineu : itinerari cultural i patrimonial*. Ed. Documenta Balears, Palma.
- * ORDINAS, G. (1995): *Els forns de calç a Santa Maria del Camí*. Ajuntament Santa Maria del Camí.
- * ORDINAS GARAU, A. (2002). *Històries, llegendes, Miracles i tradicions de les terres de Selva*, Caimari, Moscarí, Biniamar i el llogaret de Binibona. Ajuntament de Selva.
- * PICORNELL, C.; RIOS, P.; SUREDA, J. (1990) *Conèixer Palma*. Dep. Dinàmica Educativa. Ajuntament de Palma, Col·lecció "Palma Ciutat Educativa", n. 1.
- * PICORNELL, C.; SEGUÍ, J.M. (1989): *Geografia Humana de las Islas Baleares*. Oikos.Tau, Barcelona.
- * PICORNELL, C.; PICORNELL, M. (2002): "L'espai turístic de les Illes Balears. Un cicle de vida d'un àrea turística?. Evolució i planificació a la darrera dècada". En *II Jornades de Turisme i medi Ambient a les Illes Balears*. INESE, Palma.
- * RUÍZ VIÑALS, C. (2000): *L'urbanisme de la Ciutat de Palma*. El Far, Palma.
- * RULLAN, O. (2006): "La ciudad de Eivissa: de ciudad única a principal centro urbano de la isla". *VIII Coloquio y Jornadas de campo de Geografía urbana. Guia de Campo*. AGE. Eivissa.http://www.uib.es/ggu/pdf_VIII%20%20JCGU/09_RULLAN.pdf
- * RULLAN, O. (2006) "De la Pitiüsa Mayor a la Menor, de Eivissa a Formentera". *VIII Coloquio y Jornadas de campo de Geografía urbana. Guia de Campo*. AGE. Eivissahttp://www.uib.es/ggu/11_RULLAN.pdf
- * SALAS FUSTER, A. (2009): *Palma ahir, Palma avui*. Ed. Moll, Palma.
- * SALVÀ I TOMÀS, P. (2003): "Análisis de la agricultura balear. Evolución y situación actual" En: *El Libro Blanco de la Agricultura y Desarrollo Rural*, pág: 1-24. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Madrid.http://www.libroblancoagricultura.com/libroblanco/jautonomica/baleares/ponencias/pdf/p_salvaitomas.pdf
- * SALVÀ I TOMÀS, P. (2002): "Les noves funcions no agràries del món rural a les Illes Balears: La seva conversió en espai d'oci per a l'ús de la població urbana". En: PICORNELL, M.; POMAR, A.; *L'espai turístic*. INESE. Palma.<http://es.scribd.com/doc/52750949/4/ILLES-BALEARs>
- * SANSÓ BARCELÓ, S. (2009): *La indústria de les perles a Manacor: 1902-2002*. Institut Balear d'Economia. Palma.
- * TORRES, M. (1999): "La dona en la indústria eivissenca". *Territoris*, nº 2, pág: 13-122.<http://ibdigital.uib.es/greenstone/collect/territorisVolums/index/assoc/HASH015f.dir/doc.pdf>
- * TRIAS, S.; MUNTANER, S.; MUNTANER, J. (1996) *Valldemossa : historia, mitos y tradiciones*. Oñaeta Ed. Pamplona.
- * VALERO, G. (1998) *Valldemossa : guia de passeig. La història. La vila de Valldemossa*. Institut d'Estudis Balearics. Palma
- * VALLÉS, R.; (1991): "Eivissa: assaig sobre la ciutat d'una illa mediterrànea". En *Eivissa*, nº. 19-20, pág: 48-55.<http://www.raco.cat/index.php/Eivissa/article/view/114060/142581>

Altres recursos

A) DIDÀCTICS

- * **IDE MENORCA:** Recursos diàctics per a una Geografia de Menorca. <http://cartografia.cime.es/Contingut.aspx?MENU=Recursos&IdPub=65>.
- * *La casa pagesa. Geografia Humana*, GEN-GOB, Eivissa.<http://www.gengob.org/edudocs/ea2005q1.pdf>.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22036 - Coneixement del Medi Humà i la seva Didàctica
Grup	Grup 1, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	E
Idioma	Català

- * **MEC (2002):** *Materials curriculars de les àrees de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural*. Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balears, Palma
- * **PIPKIN, O; ROSILLO, C.** (2010): *Blat, una història entre dos segles*. Es tracta d'un viatge al món de la pagesia de, amb abundants il·lustracions de la tasques i eines de l'activitat agrària. Textos descriptius i cançons tradicionals de la sega. Histut d'estudis Balearics. Palma. <http://www.iebalearics.org/dmdocuments/2010/blat.pdf>.
- * **ZONA CLIC:** ABIZANDA, D. *¿Hacia dónde?*. CEP L'Alzina. Molins de Rey. (1998). http://clic.xtec.cat/db/act_es.jsp?id=1008
- * **ZONA CLIC:** LÓPEZ, E.J.; PALAHÍ, I.; BORELL, M. *El món em parla*. ESC. CASALS; ESC. BRASIL; IP DIAGONAL-MAR; *Barcelona (2006)* http://clic.xtec.cat/db/act_es.jsp?id=3330
- * **ZONA CLIC:** BALMES, J. *Els mitjans de Transport*. CIP. Jaume Balmes. Cervera (2009). http://clic.xtec.cat/db/act_es.jsp?id=3330
- * **ZONA CLIC:** ORQUÉ, G. *Sant Antoni de Portmany*. CIP. El Vivero. Palma (2009). http://clic.xtec.cat/db/act_ca.jsp?id=3563
- * **ZONA CLIC:** CARÓS, A. *La fruiteria*. CEIP. Pompeu Fabra. Lloret de Mar (2009). http://clic.xtec.cat/db/act_ca.jsp?id=3545
- * **ZONA CLIC:** INGLADA, B. *Els oficis*. CEIP. Ramon Faus i Esteve. (2000). http://clic.xtec.cat/db/act_ca.jsp?id=1457
- * **ZONA CLIC:** FERNÁNDEZ, G. *La granja*. Colegio Calasanz. Vitoria (2000). http://clic.xtec.cat/db/act_ca.jsp?id=1018

B) DADES ESTADÍSTIQUES

- * **Institut Balear d'Estadística:** Dades estadístiques on-line sobre: Població, Economia i Societat dels Illes Balears.. Especialment interessant per a l'obtenció d'indicadors demogràfics. <http://ibestat.caib.es>.
- * **La Caixa.** Anuari Econòmic d'Espanya 2010. <http://www.anuarieco.lacaixa.com/java/X?cgi=caixa.anuari99.util.ChangeLanguage&lang=esp>

